

Marginalisering, etnicitet og straf i den neoliberale by: En analytisk kartografi

Loïc Wacquant

Jeg vil gerne starte med varmt at takke deltagerne ved denne konference – det er bedre at gøre sådan ved begyndelsen, eftersom vi sandsynligvis er stærkt uenige i slutningen. Det er et paradoks, men en af de mange forhindringer, der vinder frem indenfor socialvidenskaberne nu om dage, befinder sig i den sociale og temporale organisering af forskningen i form af den ukontrollerede invasion af tidsplaner, af arbejdsmæssige overbelastninger og af mangedoblingen af opgaver, der finder sted uden en udvidelse af de ressourcer, der er nødvendige for at udføre dem. Det forklarer, at vi stort set ikke har de konkrete tilskyndelser eller simpelthen tiden til at sætte os ned og nærlæse andre forskeres arbejde, heller ikke de arbejder, som vi behøver for at fordøje og for at følge med indenfor vores egne specialiseringsområder. Og vi har endda færre muligheder for at møde en gruppe kollegaer, der kommer fra en bred palet af områder, som har gjort sig ulejligheden at dissekere en mængde arbejder for at engagere sig i en fokuseret diskussion om disse, som kan forpligte dem på at hjælpe hinanden videre ad hans eller hendes egen forskningsvej. Det er en sjælden anledning af denne slags, som vi har i dag takket være den energi og det talent, som Mathieu Hilgers har lagt bag scenen, for at organisere dette møde. Jeg er ham taknemmelig, som jeg også er det for de sociologer, geografer, kriminologer og antropologer, som deltager i disse diskussioner, og for det store publikum, som er kommet for at lytte og endnu bedre, håber jeg, for gennem levende/direkte spørgsmål og reaktioner at bidrage til vores debatter.

Det, jeg kunne tænke mig at gøre i dag, er præcist at tjene som et menneskeligt omstillingsbord, der aktiverer kommunikation – blandt forskere, der sædvanligvis ikke møder og derfor ikke taler med hinanden, eller kun sjældent gør det og da på distancen – om tre emner, der forankrer denne studiedags tre tematikker. I det første hjørne har vi mennesker, der studerer *klassefragmentation*

i byen i kølvandet på den traditionelle, Fordistiske-Keynesianske æras arbejderklassens sammensmuldning (dvs. groft sagt det lange århundrede fra 1880 til 1980) under pres fra afindustrialisering, stigningen i massearbejdsløshed og udbredelsen af et arbejdsprekariat i skæringen af hvad Robert Castel (1996) samler under begrebet om 'erosionen af det lønarbejdende samfund' og hvad Manuel Castells (2000) kalder 'de sorte huller' i den urbane udvikling i 'informationstidsalderen'. Disse forskere er optaget af beskæftigelse og arbejdsmarkedstendenser og med disse forholds polariserende og forgrenende indvirkninger på de sociale og spatiale strukturer – som i bunden af klassestigen i særdeleshed fører til den ufærdige genese af det postindustrielle prekariat i den urbane periferi i begyndelsen af det 21. århundrede.

Etniske inddelinger, der er grundede i etno-rationale klassifikationer i USA (dvs. i institutionaliseringen af 'race' som en fornægtet etnicitet), i etno-rationale klassifikationer i EU (i betydningen af kløften mellem 'de nationale og de fremmede') og i varierende blandinger af disse to i Latinamerika og i en stor del af Afrika, og (re)aktiveret af immigration og af de kulturelle forskelle, som migration kan bære, er ikke desto mindre afgørende for at begribe formationen og deformationen af klasser. Og omvendt: hvordan kan man undlade at se, at dem som over hele Europa er udpegede – faktisk bagvaskede – som 'indvandrere' er fremmede af postkolonial oprindelse og udtræk af de lavere klasser, mens dem fra de øvre klasser er 'udstationerede', som alle ønsker at tiltrække og ikke fordrive? Og hvordan kan man ignorere, at den kollektive opfattelse af dem, deres inkorporationsmåder, deres kapacitet for kollektiv handling, alt i alt deres skæbne, i det store hele afhænger af deres sociale position og livsbane, og derfor af skift i den klassestruktur, de anbringes i? Dette undersøgelsesområde, som oplever et boom uden fortilfælde

over hele Europa og som er drevet af frygten for immigration og af den politiske og mediemæssige dille over 'diversitet', er i det store hele vokset uafhængigt (fremskyndet af uddannelser i *ethnic studies* i amerikansk stil) og i stigende grad fjernt fra – endda i modsætning til – klasseanalyse. Således er et kunstigt alternativ udkrystalliseret, som befaler os at foretage et adskillende valg mellem klasse og etnicitet for at tilegne analytisk fortrinnsret og politisk prioritet til enten 'det sociale spørgsmål' eller 'det racemæssige spørgsmål' – i det franske tilfælde tænker jeg her på Pap Ndiayes eklatante studie *La Condition noire* (2008), som aspirerer til at indstifte 'sorte studier à la Frankrig', som fra mit perspektiv er en dobbelt fejltagelse (teoretisk og praktisk), og på bogen *De la question sociale à la question raciale?* (2006), som blev redigeret af brødrene Fassin og som side op og side ned taler om afdriften i tidens progressive 'common sense'. Det er rigeligt indlysende, som Max Weber betonedede for et århundrede siden ([1922] 1978), at disse to 'sociale luknings'-måder (*Schließung*), der respektive er baserede på fordelingen af materielle og symbolske kræfter, er dybt indfiltrerede og nødvendigvis må tænkes sammen.¹

Endelig har vi i det tredje hjørne, omhyggeligt isolerede fra de to andre, en gruppe, der er godt repræsenteret i dag: kriminologer og diverse specialister i *strafferetslige* spørgsmål. Med ildhu graver de en rende/grøft rundt om 'kriminalitet og straf'-duetten, som er historisk konstituerende for deres disciplin og som kontinuerligt forstærkes af politisk og bureaukratisk efterspørgsel. Derfor er de på den ene side stort set ikke opmærksomme på (i hvert fald ikke nok efter min smag) skift i klassestrukturen og -formationen, på udvidelsen af uligheder og på den brede omlægning af urban fattigdom, og på den anden side er de heller ikke opmærksomme på etniske inddelingers dynamiske og historisk varierende indvirkninger (på nær under den snævre og begrænsede rubrik, der typisk sammenblandes, nemlig

'diskrimination og ulighed'). Ved at gøre dette afskærer de sig fra midlerne til at begribe den nutidige udvikling af straffepolitikker, eftersom disse politikker – siden opfindelsen af fængslet og opkomsten af moderne stater i Vesten i slutningen af det 16. århundrede – mindre har været orienterede mod at reducere kriminalitet end mod at dæmpe urban marginalisering, som Bronislaw Geremek ([1978] 1987) viste det i sit mesterværk *La Potence ou la pitié*. Endnu bedre er straffepolitik og socialpolitik blot to flanker af den samme fattigdomspolitik i byen – i den dobbelte betydning af magtkamp og offentlig handling. Endelig rammer den straffende vektor altid og over alt fortrinnsvis kategorier, der er situerede i bunden af klassernes orden og af den sociale æres trappe. Det er derfor afgørende at forbinde strafferet med marginalisering i dennes *dobbelte dimension, materiel og symbolsk*, såvel som med andre statslige planer, der giver sig ud for at regulere 'problem'-befolkninger og -territorier.

Jeg håber, at min tilstedeværelse her kan hjælpe os med at overkomme – hvis blot i løbet af dette møde – isolationen af og endda den gensidige uvidenhed om hinanden, som disse tre tematiske områders forskere opretholder, således at vi kan igangsætte en dialog blandt dem, der studerer urban relegering som et produkt af omstruktureringen af klasserne, af etnicitetens følgevirkninger og af transformationerne af staten i de af dens forskellige komponenter, der er målrettede forarmede og vanærede befolkningsgrupper – som blandt disse først og fremmest er statens straffende arm (politiet, domstolene, arresten, fængslet, ungdomsinstitutioner og deres forlængelser). Hvis der er et nøgleargument, som jeg vil fremføre i dag gennem mine svar om hver enkelt af bøgerne, som er i fokus i vores tre sessioner, såvel som i min konkluderende tale ved slutningen af dagen, så er det, at vi snarest må sammenkæde disse tre undersøgelsesområder og få de korresponderende discipliner til at arbejde sammen: bysociologi og økonomisk analyse, antropologien og statsvidenskaben om etnicitet, og kriminologi og socialarbejde, med diagonale input fra geografi for at hjælpe os med at indfange den rumlige dimension i disciplinernes overlap, samt til sidst med figuren om en 'Kentaurostat', der er liberal i toppen og straffende i bunden, som lader hånt om demokratiske idealer ved såvel dens anatomi som dens *modus operandi* [virkemåde].

¹ Jeg argumenterede for dette for lang tid siden (Wacquant 1989) i forbindelse med en genfortolkning af den politiske og videnskabelige kontrovers, der i USA blev opvakt af min Chicago-mentors mesterværk, William Julius Wilson ([1978] 1980) *The Declining Significance of Race*, såvel som i forbindelse med en artikel, der efterspurgte en udarbejdelse af en 'analytisk vedrørende racemæssig dominans' der undslipper retsagens logik og som konstruerer racialisering som en blandt mange kæmpende måder at fabrikere kollektiver på (Wacquant 1997a).

I

Som forord til og ramme for vores debatter foreslår jeg at skitsere en grov analytisk kartografi af det forskningsprogram, jeg har forfulgt over de sidste to årtier i krydsfeltet mellem disse tre tematikker; et program som mine bøger *Byens udstødte*, *Punishing the Poor* og *Deadly Symbiosis* er både produkt og sammenfatning af. Disse bøger former en trilogi, der kulegraver den urbane transformations triangel med klasse, etnicitet og stat som vinkelspidser og som baner vej for en egentlig sociologisk (re)konceptualisering af neoliberalismen. Så meget for at sige, at de vinder ved at blive læst sammen, i forlængelse af eller sideløbende med hinanden, for så vidt som de komplementerer og styrker hinanden i skitseringen af en model *in fine* af rekonfigurationen af neksusset mellem stat, marked og medborgerskab ved århundredets start og en model, som man kan håbe på at generalisere ved hjælp af fornuftsgjorte transpositioner på tværs af grænser. Dette genbesøg er en anledning til at optegne en provisorisk og kompakt statusopgørelse over disse undersøgelser og til at specificere deres indsatser, men også til at give et fingerpeg om hvordan jeg tilpassede begreber fra Pierre Bourdieu (socialt rum, bureaukratisk felt, symbolsk magt) for at afklare slørede kategorier (som f.eks. ghetto) og til at smede nye begreber, som kunne dissekere opkomsten af det urbane prekariat og den straffende måde, som den neoliberale Leviathan håndterer det på.

Hvert enkelt bind i denne trilogi kaster lys på en side af 'klasse-race-stat' triangel² og sonder indvirkningen af den tredje vinkelspids på relationen mellem de to andre. Og hver bog bygger på de andre som både empirisk baggrund og teoretisk trædesten.

1. *Byens udstødte* diagnosticerer stigningen i den avancerede marginalisering i byen i kølvandet på kollapset af den sorte ghetto på den amerikanske side og opløsningen af arbejderklasseterritorier i

Vesteuropa langs 'klasse-race'-aksen som denne er skråtstillet af statslige strukturer og politikker [as angled by].

2. *Punishing the Poor* kortlægger opfindelsen og iværksættelsen af straffende opbevaring som en teknik til at styre problemområder og –befolkningsgrupper langs 'klasse-stats'-aksen, der er mærket af etnoriale og etnonationale inddelinger.
3. *Deadly Symbiosis* udreder den reciproke overlapsrelation mellem *straffeliggørelse* og *racemæssiggørelse* som *beslægtede former for vanære* og afslører hvordan klasseulighed krydser med og modulerer 'stat-etnicitets'-aksen.

Hver af disse bøger bearbejder sin egen problematik og kan derfor læses for sig selv. Men argumenterne, der kæder dem sammen, rækker udover hver enkelt og har et bredere bidrag, for det første til en *komparativ sociologi om reguleringen af fattigdom og (de)formeringen af det postindustrielle prekariat*, og for det andet til en *historisk antropologi over den neoliberale Leviathan* (Wacquant 2012). De tilbyder en måde at gentænke neoliberalismen som et transnationalt politisk projekt, en veritabel 'revolution fra oven', der ikke kan reduceres til markedets nøgne imperium (som både dets modstandere og fortalere vil have det), men som nødvendigvis indeholder de institutionelle midler, der er nødvendige for at give liv til dette imperium: disciplinerende socialpolitik (indkapslet af forestillingen om workfare) og den flittige udvidelse af straffesystemet (som jeg har døbt *prisonfare*) i særdeleshed, uden at glemme tropen om *individuel ansvarlighed*, der tjener som det kulturelle lim, der binder disse tre førnævnte komponenter sammen (Wacquant 2010a). Jeg opsummerer kort nøgleargumenterne fra hver enkelt bog før jeg fremhæver deres fælles teoretiske fundament og deres sammenkoblede implikationer.

1 – Den politiske produktion af avanceret marginalisering

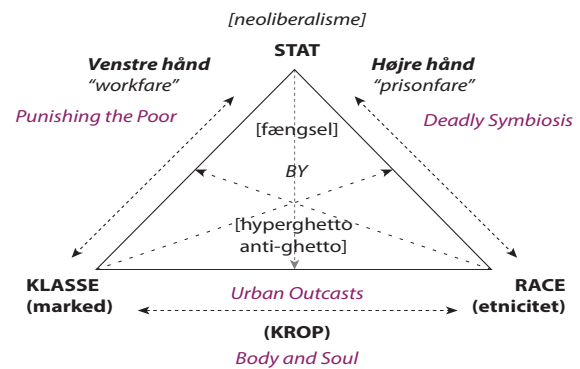
Den første bog, *Byens Udstødte*, belyser neksusset mellem klasse og race i den postindustrielle storbys fordrevne distrikter eller slumkvarterer i en fase af social-rumlige polarisering (Wacquant 2008a). Jeg beskriver den sorte amerikanske ghettos pludselige kollaps efter borgerrettighedsbevægelsens højdepunkt og forkla-

2 Jeg bruger termen 'race' i betydningen *for nægtet etnicitet*: et stratifikations- og klassifikationsprincip, der fastlægger en æresmæssig gradsforskel (afpasset efter herkomst, fænotype eller et eller andet sociokulturelt karakteristika mobiliseret til formål for social lukning, jf. Wacquant 1997a), der påstås at være baseret i naturen; og ellers en paradoksal variation af etnicitet, der hævder *ikke* at være etnisk – en påstand, som sociologer desværre tilslutter sig hver gang de uforsigtigt påberåber sig 'race og etnicitetsduetten', der i engelsktalende lande fastsætter den etnoriale sunde fornuft.

rer det med lokale og føderale politikkers kovending i midt-1970erne – et flersidet skifte som David Harvey (1989) indfanger ganske godt som en bevægelse 'fra managementbyen til entreprenørbyen', men et skifte som antog en særligt fjendtlighedsindret form i USA, eftersom det også deltog i et voldsomt racemæssigt tilbageslag. Denne politiske kovending accelererede den historiske transition fra den *fælles ghetto*, der indesparerede alle sorte i et afgrænset rum, der både indfangede og beskyttede dem, til *hyperghettoen*, der er et trøsteløst territorium, der nu kun rummer de ustabile fraktioner af den afrikansk-amerikanske arbejderklasse, som er udsat for alle mulige slags usikkerhed (økonomisk, social, kriminel, sanitær, bolig-mæssig, etc.) forårsaget af det optrævlede net af parallelinstitutioner, der karakteriserede ghettoen i dens fuldt udarbejdede form (Wacquant 2005a).

Jeg kontrasterer derefter dette pludselige sammenstyrt med den langsomme nedbrydning af arbejderklasseterritorier i den Europæiske Union i løbet af af-industrialiseringens æra. Jeg viser, at urban relegering følger forskellige logikker på de to kontinenter: i USA er den bestemt af etnicitet, moduleret af klasseposition efter 1960erne og forværret af staten; i Frankrig og dets nabolande er den rodfæstet i klasseulighed, moduleret af etnicitet (læs postkolonial immigration) og delvist pareret af offentlige indsatser. Heraf følger, at langt fra at bevæge sig mod ghettoen som socialrumlig type, der er et instrument til etnisk lukning (Wacquant 2011a) bevæger de forsømte områder i de europæiske byer sig væk fra ghettoen i alle dens dimensioner i en sådan grad, at vi kan karakterisere dem som *anti-ghettoer*.³

3 Den knibe, som de postkoloniale immigranter fra de lavere klasser over hele Europa befinder sig i, er, at de lider af den symbolske inficering, som er spredt af den paniske diskurs om 'ghettoisering', som åbenlyst betegner dem som en trussel mod den nationale sammenhængskraft uden at fremhæve de 'paradoksale fordele' ved en egentlig ghettoisering (Wacquant 2010f), blandt hvilke er den primitive akkumulering af social, økonomisk og kulturel kapital i en adskilt livs-sfære, der kan give dem en fælles, kollektiv identitet og en forøget kapacitet for kollektiv handling i særligt det politiske felt.

Figur 1: Det urbane prekariats 'fatale triangel'

Jeg gendriver således den fashionable antagelse om en transatlantisk *konvergens* af forsømte områder efter den afrikansk-amerikanske ghettos mønster og peger i stedet på *fremkomsten*, på begge sider af Atlanten, af et nyt bymæssigt fattigdomsregime, der er drevet af fragmenteringen af lønarbejdet, tilbagetrækningen af sociale sikringsordninger og territorial stigmatisering. Jeg konkluderer, at staten spiller en afgørende rolle i den sociale såvel som den rumlige produktion og distribution af urban marginalisering: det postindustrielle prekariats skæbne viser sig at være økonomisk underbestemt og politisk overbestemt, hvilket ikke er mindre sandt i USA end i Europa – endnu et hak i det historikerens og juristens Michael Novak (2008) så fint har kaldt 'myten om den "slappe" amerikanske stat'. Så meget for at sige, at vi må snarest genanbringe styrings-strukturer og -politikker i hjertet af bysociologien (hvor Max Weber [1921, 1958] retmæssigt havde placeret dem), hvor de hænger i og er bærer af det dyadiske forhold mellem klasse og etnicitet ved foden af den rumlige struktur, som vist i figur ovenfor.

2 – Strafhåndteringen af fattigdom som en komponent i neoliberalismen

Hvordan vil staten reagere på og håndtere denne *avancerede marginalisering* som den paradoksalt har fostret og befæstet til et punkt hvor økonomiske dereguleringspolitikker og besparelser i den sociale beskyttelse løber sammen? Og hvordan vil normaliseringen og intensivering af social usikkerhed i territorier præget af urban forsømmelse på sin side bidrage til at flytte den offentlige autoritets (jeg bruger med vilje dette udtryk) perimeter, planer og prioriteter? Den gensidige relation mellem klassetransformation og statslig omarbejdelse i dens sociale og straffemæssige målsætninger er emnet

for den anden bog, *Punishing the Poor: The Neoliberal Government of Social Insecurity* (Wacquant 2009a), som dækker den venstre side af den 'dødelige triangel' der bestemmer det urbane prekariats skæbne.

Statsforvaltere kunne have 'socialiseret' denne fremkommende form for fattigdom ved at undersøge de mekanismer, der skaber den, eller de kunne have 'medikalisert' dens individuelle symptomer; de valgte i stedet en anden vej, nemlig straffegørelsens. Således blev der i USA opfundet en ny politik for at håndtere den urbane marginalisering, der sammensmædede en restriktiv socialpolitik – gennem afløsningen af en beskyttende *welfare* med en lovpligtig *workfare*, hvorved hjælp bliver betinget af, at man orienterer sig mod fornedrende beskæftigelser – og en ekspansiv straffepolitik, der intensiveres af den virksomme straffefilosofis sideløbende glidning fra rehabilitering til neutralisering, og som målrettes mod forfaldende og forsømte byområder (den amerikanske hyperghetto, forsømte arbejderklassebanlieues i Frankrig, *sink estates* i England, *krottenwijk* i Holland, etc.), der efterlades til offentlig fordømmelse af territorielt stigmatiserende diskurser i stadigt mere opdelt metropoler. Denne indretning af politikken spreder sig og muterer på tværs af nationale grænser gennem en 'forræderisk oversættelse' og i overensstemmelse med hvert enkelt lands specifikke sammensætning og udformning af det sociale rum og det politisk-administrative felt.⁴

Punishing the Poor effektuerer tre brud for at folde tre større argumenter ud. Det første brud består i

at afkoble kriminalitet fra straf for at etablere, at den straffende stats indtrængen, og således fængslets store comeback (fængslet, som omkring 1975 blev erklæret for døende og dømt til hurtigt at forsvinde⁵), snarere end på kriminel usikkerhed er et svar på en social usikkerhed, der er affødt af det faste lønarbejdes omdannelse til usikre og midlertidige løsarbejderstillinger, og på en etnisk angst, der er genereret af destabiliseringen af etablerede æreshierarkier (som er indbyrdes relateret til kollapset af den sorte ghetto i USA og til bosætningen af immigrantgrupper og fremrykningen af supranational integration i den Europæiske Union). Det andet brud foretager jeg for i en og samme model, at kunne omfatte straffepolitikens kovending og socialpolitikens omplacering; to forhold, som sædvanligvis holdes adskilt i både regeringsmæssige og forskningsmæssige perspektiver. For disse to politikker er gensidigt indfiltrede: de er rettet mod de samme befolkningsgrupper, der er fanget i den polariserede socio-spatiale strukturs sprækker og grøfter; de iværksætter samme teknikker (registrering af sagsakter, overvågning, nedrakning og graduerede sanktioner) og de adlyder samme behavioristisk-individualistiske moralfilosofi; og straffepolitikens panoptiske og disciplinerende målsætninger har en tendens til at kontaminere socialpolitikken. For at effektuere denne integration bruger jeg Bourdieus (1993) begreb om 'bureaukratisk felt', som fører mig til at revidere Piven & Clowards klasse-tese ([1971] 1993) om 'velfærdens fattigregulering': fremover slutter statens venstre og højre hånd sig sammen for at effektuere

4 Dem som tvivler på, at det amerikanske workfare-regime er gældende i ikke-angelsaksiske lande bør læse Lødemel & Trickeys bog (2001), som nydeligt har titlen '*An Offer You Can't Refuse: Workfare in International Perspective*'. For allerede et årti siden dokumenterede den det generelle skifte i socialpolitikkerne fra modtagernes ret til deres pligt, mangedoblingerne af begrænsninger på adgangen, kontraktliggørelsen af hjælpen såvel som introduktionen af lovpligtige arbejdsprogrammer i seks lande i den Europæiske Union. I sin omhyggelige gennemgang af to årtiers 'social velfærds aktiverings'-programmer advarer Barbier (2009: 30) mod hurtige generaliseringer og betoner inter-nationale såvel som intra-nationale variationer i arkitektur og udfald, men han medgiver, at bortset fra at fostre 'dyr indespærring', medvirker disse programmer også til en 'dyb ideologisk transformation', der alle vegne har fostret 'en ny "moralisk og politisk logik", der artikuleres som en moraliserende diskurs om "ret og pligt"'. Se Peck (2001) for en bredere diskussion af de økonomisk-politiske rødder og varianter af 'workfare staten'.

5 Da Michel Foucault (1975) udgav *Surveiller et punir* (oversat to år senere som *Discipline and Punish* [på engelsk og som *Overvågning og straff* på norsk]) var den internationale konsensus blandt analytikere af straf, at fængslet var en forældet og miskrediteret institution. Indespærring blev enstemmigt betragtet som et levn fra en svunden straffende tidsalder, der ville svinde for at blive erstattet af alternative og mellemliggende sanktioner i 'samfundet' (dette var højdepunktet af den såkaldt 'anti-institutionelle' bevægelse indenfor psykiatrien' og af mobiliseringen af fortalere for 'fængselsalternativer' inden for studiet af straf). Foucault (1977: 354, 359) betoned selv, at 'fængslets specificitet og dets rolle som en forsegling er ved at miste sit *raison d'être*' med spredningen af straffende discipliner 'til hele den sociale krop' og med den hastige vækst af agenturer, der får betroet opgaven med at 'udøve en normaliserende magt'. Siden da er indespærringsraten mod alle forventninger blomstret praktisk taget alle steder: den er femdoblet i USA og fordoblet i Frankrig, Italien og England; den er firedoblet i Holland og Portugal og seksdoblet i Spanien.

den 'dobbelt straffende regulering' af de ustabile fraktioner af det postindustrielle proletariat.

Det tredje brud består i at afslutte den sterile konfrontation mellem advokaterne for økonomiske tilgange inspireret af Marx og Engels, som konstruerer strafferetten som et *klassetvangsinstrument*, der anlægges i sammenkædet relation med udsving i arbejdsmarkedet, og kulturalistiske tilgange afledt af Émile Durkheim ifølge hvem straf er et *sprog*, der bidrager til at tegne grænser, genopliver social solidaritet og som udtrykker de fælles følelser, som funderer et civilt *fællesskab*. Takket være begrebet om bureaukratisk felt rækker det, at sammenbringe de materielle og symbolske momenter ved enhver offentlig politik for at blive klar over at straf udmærket kan opfylde både kontrol- og kommunikationsfunktioner enten simultant eller successivt, og at de således samvirker i de udtryksmæssige og instrumentelle registre. Et af de distinktive træk ved den neoliberale straffelov er i særdeleshed dens teratologiske accentuering af dens målsætning om figurativt at udrydde fare og forurening fra den sociale krop, endda på bekostning af en rationel kriminalitetskontrol, som det kan illustreres af de fleste avancerede samfunds hysteriske modernisering af afsonings- og overvågningsforholdene når det kommer til seksualforbrydere.

Jeg afslutter *Punishing the Poor* med at kontrastere min model af straffliggørelse som en politisk teknik til at håndtere urban marginalisering med Michel Foucaults (1975) karakteristik af det 'disciplinerende samfund', med David Garlands (2001) tese om opkomsten af 'kontrolkulturen' og med den neoliberale politiks vision, som den er fremsat af David Harvey (2005). Ved at gøre dette demonstrerer jeg, at ekspansionen og forherligelsen af statens straffende arm (centreret om fængslet i USA og anført af politiet i EU) ikke er en anomal afvigelse fra eller en korruption af neoliberalismen, men at den tværtimod er en dens kernekonstituerende komponenter. Ligesom den spirende moderne stat ved slutningen af det 16. århundrede på samme tid opfandt fattighjælp og straffende indespærring for at dæmme op for den tilstrømning af vagabonder og tiggere, der på det tidspunkt invaderede Nordeuropas handelsbyer (Lis & Soly 1979, Rusche & Kirchmeier [1939] 2003), således er det også ved slutningen af det 20. århundrede den neoliberale stat, der styrker og omgrupperer sine politimæssige, juridiske og indespærrende apparaturer

for at dæmme op for de former for uorden, der forårsages af spredningen af social usikkerhed på bunden af klasse- og stedshierarkiet, og som iscenesætter et prangende skue i form af en *lov-og-orden pornografi*, der skal genbekræfte autoriteten hos en statsmagt, der er i legitimitetsunderskud, fordi den har forladt og svigtet sine almindeligt fastsatte pligter til at yde social og økonomisk beskyttelse.

3 – Den transformerende synergi mellem racemæssiggørelse og straffliggørelse

Den avancerede marginaliserings crescendo og bevægelsen mod dens straffende indespærring er begge kraftigt stimuleret og moduleret af etniske opdelinger, i USA rodfastet i 'sort-hvid'-modstillingen og i Vesteuropa af 'national-postkolonial fremmed'-skismaet (hvor bestemte kategorier, som fx Romaer, endda behandles som kvasi-fremmede i selv deres egne hjemlande). Denne modulering virker indirekte gennem tvedelingen af 'klasse-race-stat'-vinklen som vist i figur 2 (og behandlet i kapitel 7 i *Punishing the Poor*, 'The Prison as Surrogate Ghetto'), men også direkte gennem den gensidige relation mellem race-skabelse og stats-udformning. Dette forhold er afbilledet af triangelens højre side og afdækket i den tredje bog, *Deadly Symbiosis. Race and the Rise of the Penal State* (Wacquant, forthcoming).

Af flere grunde er den synergistiske sammenkobling af etnoracial spaltning og udviklingen af den straffende stat det sværeste spørgsmål både at stille og at løse i dette forskningsprogram.⁶ For det første er studiet af racemæssig dominans et begrebsmæssigt hænge-dynd og en socialvidenskabelig sektor, hvor politiske holdninger og moralsk skvalder alt for ofte tager over for analytisk stregthed og det empiriske materiales kvalitet (Wacquant 1997a). Dernæst er sandsynlighe-

6 Begrebet om synergi (der kommer fra det græske *syn* (med, sammen) og *ergon* (arbejde, samvirkende kræfter)) overbringer fint ideen, at racemæssiggørelse og straffliggørelse virker unison for at producere statslige afskum i den betydning, at to symbolske organer samarbejder for at udvirke en funktion i den sociale krop. Da Émile Littré indsatte ordet i sin *Dictionnaire de langue française* [Ordbog over det franske sprog] sporede han begrebet til fysiologien og definerede det som 'samvirkende handling eller bestræbelse mellem forskellige organer, forskellige muskler. Forbindelsen/samarbejdet mellem forskellige organer for at opnå en funktion'.

den for at glide ind i retssagens logik, den sociologiske fornufts svorne fjende, som er en sandsynlighed der allerede er meget stor når man skal håndtere det glatte og betydningsmættede begreb 'racisme', og en sandsynlighed, der forstærkes i den forhåndenværende sag eftersom vi har at gøre med en institution, strafferetten, hvis officielle mål præcist er at afsige skyldsmæssige domme. For det tredje må man, for at forstå den nutidige sammenhæng mellem race og offentlig magt, gå fire århundreder tilbage til etableringen af den amerikanske koloni, der skulle blive USA, uden af den grund at falde i den fælde, hvor nutiden gøres til ubevægelig og uundgåelig 'arv' fra en skamfuld fortid, der til stadighed skal bødes for. Endelig er etnoraciale opdelinger ikke stivnede og konstante, eftersom de ikke er ting men aktivitet (og en symbolsk aktivitet, en objektiveret og kropsliggjort relation); de udvikles stødvist gennem historien, præcis som en funktion af statens virkemåde som altafgørende symbolsk magt. Disse udfordringer forklarer, hvorfor jeg to gange har tilbagekaldt bogen fra min forlægger for at revidere den fra start til slut (og hvorfor I derfor nu selv kun kan bedømme den gennem de artikler, der udgør de foreløbige og præliminære udkast til de vigtigste kapitler).

Deadly Symbiosis viser hvordan etnoraciale kløfter smører og intensiverer straffiggørelsen og hvordan den straffende stats fremgang til gengæld former race som en klassifikations- og stratifikationsmåde ved at knytte sorthed med afvigende farlighed og ved at splitte den afrikansk-amerikanske befolkningsgruppe langs en retslig gradient (Wacquant 2005b). Bevisførelsen skridder frem i tre stadier, der tager os til tre kontinenter. I første stadiet genkonstituerer jeg den historiske kæde af de fire 'ejendommelige institutioner', som successivt har arbejdet for at definere og indespærre sorte gennem USA's historie⁷: slaveriet fra 1619 til 1865, Sydens

racemæssige terrorregime kendt som 'Jim Crow' fra 1890'erne til 1965, Nordens Fordistiske storbyes ghetto fra 1915 til 1968 og endeligt hybridkonstellationen, der er født af hyperghettoens og det hypertrofiske fængselsystems fælles gennemtrængning. Jeg slår fast, at den enorme inflation i indespærringen af sorte fra de *lavere klasser* siden 1973 (det sorte bourgeoisie har både støttet og nydt godt af den samme straffemæssige ekspansion, hvilket er tilstrækkeligt til at modbevise den modsat-evangeliske tese om opkomsten af et nyt 'Jim Crow'), der var resultatet af kollapset af ghettoen som en etnisk beholder og den efterfølgende indsættelse af det straffende net i og omkring dens efterkommere. Dette fængselsnet blev forstærket af to konvergerende serier af forandringer som på den ene side har 'fængselsgjort' ghettoen og på den anden side har 'ghettoriseret' fængslet således, at et treledet forhold bestående af funktionelt surrogat, strukturel homologi og kulturel synkretisme er vokset sammen mellem dem (Wacquant 2001). Symbiosen mellem hyperghettoen og fængslet sikrer den vedvarende socioøkonomiske marginalisering og symbolske forurening af det sorte urbane subproletariat; og den ombygger betydningen af 'race' og omformer medborgerskabet ved at udskille en race-mæssiggjort offentlig kultur bestående af nedrakning af kriminelle.

Jeg udvider herefter denne model til at omfatte den massive over-indspærring af postkoloniale indvandre- re i EU, som viser sig at være mere ublu i de fleste medlemslande end overindspærringen af sorte amerikanere på den anden side af Atlanterhavet – en afslørende men lidet kendt sandhed, der enten overses eller benægtes af kontinentale kriminologer (Wacquant 2005c). Det direkte angreb på og den fortrinsvise indespærring af fremmede, der er udstedt fra Vestens tidligere imperier, tager to komplementære former i form af intern og ekstern 'transportering', fængselsmæssig udrensning og geografisk udvisning (dramatiseret af den bureaukratisk-journalistiske ceremoni over 'velfærdsturismen' [the 'charter flights']). Disse er komplementerede af den hastige udvikling af vidstrakte netværk af interne- ringslejligheder, der er reserverede til uregelmæssige migranter og af de aggressive sporings- og eksklusionspolitikker, der ansporer til uformalitet blandt disse migranter og som normaliserer 'lovens misregimente' henover kontinentet såvel som eksporterer det til afsendelses-

7 Man skal genkalde sig, at den sociale og lovmæssige overdragelse af kategorien 'sort' i USA hviler på en genalogisk arv fra en slave importeret fra Afrika og ikke på fysisk fremtoning, og at den på magisk vis 'udvisker' etnoraciale blandinger (som angår størstedelen af personer, der anses for at være sorte) ved nøje at anvende princippet om automatisk at tilskrive børn af blandede par til den kategori, der betragtes som mindreværdig. Denne symbolske konfiguration, som går forud for den ekstreme rumlige og sociale isolation af afrikanske-amerikanere i deres samfund, er praktisk talt unik i verden (Davis 1991).

landene gennem 'udlicitering' af immigrations- og asylkontrolprogrammer (Broeders & Engbersen 2007, Ryan & Mitsilegas 2010). Alle disse foranstaltninger er rettede mod at proklamere autoriteternes mod og styrke og mod at genbekræfte grænsen mellem 'dem' og et europæisk 'os', der smertefuldt udkrystalliseres.⁸ *Strafliggørelsen, racemæssiggørelsen og afpoliticeringen af bymæssige turbulenser*, der er associeret med avanceret marginalisering fortsætter således med stormskridt og forstærker gensidigt hinanden i et cirkulært neksus på både det europæiske kontinent og i USA.

Den samme logik virker i Latinamerika, som er det sted jeg i sidste ombæring tager læseren hen for at undersøge militærliggørelsen af fattigdommen i den brasilianske storby som et afslørende eksempel på straffeliggørelsens dybe logik (Wacquant 2008b). I en kontekst hvor ekstreme uligheder og voldsom gadevold har opbakning fra en patrimonial stat, der tolererer en rutinemæssig retslig diskrimination med hensyn til både klasse og farve og en uhindret politibrutalitet, for at påføre en straffende indespærring på beboerne i de forfaldende *favelas* og nedværdigede *conjuntos*, og i betragtning af de forfærdelige indespærringsbetingelser, så er dette det samme som at behandle disse beboere som *nationens fjender*. Og det vil med garanti give næring til re-

8 På overdreven såvel som mærkelig vis illustrerer den berytgede tale, som Nicolas Sarkozy leverede i Grenoble i juli 2007, denne symbolske segmenterings- og bagvaskelseslogik gennem straf. Den franske præsident, der med 2012-præsidentvalget for øje var optaget af at genoprette sin forsvundne troværdighed angående spørgsmålet om offentlig sikkerhed, deklarerede officielt 'krig mod traffickers og gerningsmænd' og annoncerede udnævnelsen af en hård politichef til posten som lokal præfekt. Indirekte sammenkædede han uønskede fremmede med kriminalitet (på trods af at den hændelse, der afstedkom hans tale, kun involverede franske borgere). Han udpegede dem for statens fulde vrede og foreskrev udvidede og synligt diskriminerende sanktioner for retssystemet (ved i tillæg til lovpligtig minimumsstraffe at foreslå, at 'fransk-mænd naturaliseret i mindre end ti år' fik frataget deres statsborgerskab hvis de blev dømt for vold mod politiet – et tiltag, der direkte krænker den franske forfatning og europæiske konventioner). Og han igangsatte en politikampagne for at afmontere 'illegale Roma-lejre' og for at udvise deres beboere *en masse*, hvilket var målrettet at presse antallet af arrestationer og tilvejebringe videooptagelse til aftenyhederne på tv. Denne fremvisning af *lov-og-orden pornoman*i førte til protester mod Frankrig fra Rumænien og Bulgarien, til officielle bebrejdelser og trusler om sanktioner fra EU og en bred international fordømmelse (fra Vatikanet, FN, etc.).

spektløshed for loven og til den rutinemæssige misbrug såvel som til den løbske ekspansion af straffemagten, som man, som et svar til den forbundne stigning i ulighed og marginalisering, så sandelig kan observere på tværs af Sydamerika (Müller 2012). Denne brasilianske ekskurs bekræfter, at straffens vektor altid er højt selektivt rettet og at den med strukturel prioritet rammer de kategorier som er dobbelt underlagte den materielle klasseorden og det symbolske æreshierarki.

II

Jeg kommer nu til mit arbejdes teoretiske inspiration, som ikke altid er klart opfattet af mine læsere (eller kun svært eller ufuldstændigt), selv om den giver nøglen til den overordnede forståelse af nogle undersøgelser, der uden den kan synes ganske spredte eller endda frakoblede. For at udrede den triangulære sammenhæng mellem klasserestrukturering, etnoracial opdeling og stats-bygning i en æra med triumferende nyliberalisme har jeg adapteret flere begreber, der blev udviklet af Pierre Bourdieu (1997) og som jeg har sat på arbejde på nye fronter – marginalisering, etnicitet, straf – fra hverdagslivets individuelle aspirationer og interpersonelle relationer på mikroniveau til sociale strategier og urbane konstellationer på mesoniveau til statsformer på det makrosociologiske niveau (se figur 2 nedenfor).

- *Symbolsk magt* er 'magten til at konstituere det givne ved at udtale det, til at få folk til at se og tro, til at bekræfte eller omdanne synet på verden og derved handle på verden, og således verden selv' (Bourdieu 1991: 170). Det forstår marginalisering som social liminalitet (der oversættes skiftevis som borgerretslig usynlighed eller hypersynlighed), straf som statslig fornedrelse og racemæssiggørelse som kognitivt baseret vold. Bredere endnu afdækker det hvordan offentlige politikker bidrager til at producere den urbane virkelighed gennem officielle klassifikations- og kategoriseringsaktiviteter (et eksempel fra Frankrig er opfindelse af begrebet om 'sensitive områder' og de forbryderiske effekter det har forårsaget ikke bare i forhold til statsbureaukraters, mediers og firmaers adfærd, men også blandt beboerne i disse områder, der således blev nedgjorte, såvel som blandt naboerne til disse områder).

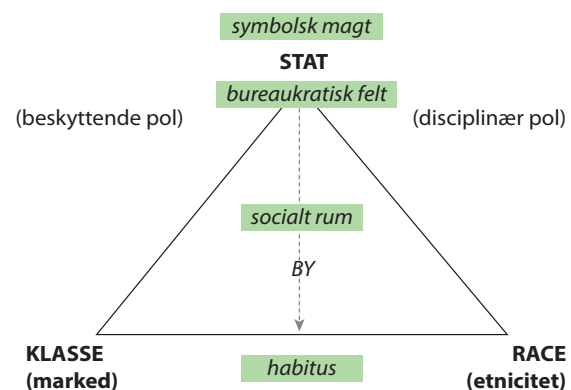
- *Bureaukratisk felt* henviser til koncentrationen af fysisk magt, økonomisk kapital, kulturel kapital og symbolsk kapital (hvilket særligt medfører monop-

liseringen af juridisk magt), der 'konstituerer staten som indehaver af en slags meta-kapital', der gør den i stand til at indvirke på arkitekturen og virkningen af de forskellige felter, der udgør et differentieret samfund (Bourdieu 1993: 52). Det betegner nettet af administrative agenturer, der både samarbejder for at håndhæve officielle identiteter og konkurrerer for at regulere sociale aktiviteter og handle som offentlig autoritet. Begrebet bureaukratisk felt kaster lys på fordelingen (eller ikke) af offentlige goder og gør os i stand til at kæde socialpolitik og straffepolitik sammen, til at opdage deres forhold som funktionel substitution eller som koloniserende, og således til at rekonstruere deres konvergerende udvikling som produktet af kampe om og indenfor staten, der modstiller dens beskyttende (feminine) pol og dens disciplinerende (maskuline) pol, over definitionen og behandlingen af 'sociale problemer' af hvilke forsømte områder er både smeltedigel og fikseringspunkt.

- *Socialt rum* er den flerdimensionelle 'modstillingsstruktur af sociale positioner', der karakteriseres ved deres 'gensidige udvendighed', relative distance (tæt på eller langt væk) og rangorden (over, under, mellem), der er opstillede langs de to grundlæggende koordinater, der er givet af den kapitalvolumen, agenter besidder i dens forskellige former, og af deres kapitalsammensætning, dvs. 'de mest effektive differentieringsprincippers relative vægt' som udgøres af økonomisk og kulturel kapital (Bourdieu 1994: 20-22). Som 'den usynlige virkelighed', der ikke kan reduceres til observerbare interaktioner, og som 'organiserer agenternes praktikker og repræsentationer', hjælper begrebet socialt rum os med at identificere og kortlægge distributionen af effektive ressourcer (Bourdieu 1994: 25), der bestemmer livschancer på forskellige niveauer i det urbane hierarki og med at undersøge korrespondenser – eller netop adskillelser – mellem symbolske, sociale og fysiske strukturer i byen.

- Og endelig, fører *habitus* – defineret som systemet af socialt konstituerede 'opfattelses-, vurderings- og handlingskemaer, der gør os i stand til at effektuere den praktiske videns handlinger', der guider os i den sociale verden (Bourdieu 1997: 200) – os til at genintroducere agenternes kropslige erfaringer i analysen – og marginalisering, racemæssiggørelse og indespærring er intet hvis ikke de er *kropslige begrænsninger*,

der mest intenst manifesteres *intus et in cute* [indefra og ud]. Det hjælper os til at blive opmærksomme på 'de psykosomatiske handlinger, der ofte udøves gennem følelser og lidelse', gennem hvilke mennesker internaliserer sociale betingelser og grænser på en sådan måde, at institutionernes vilkårlighed slettes og deres domme accepteres (Bourdieu 1997: 205).⁹ Habitusbegrebet inviterer os til empirisk at efterspore – snarere end blot at postulere – hvordan sociale strukturer genoversættes ind i levede virkeligheder, hvor de bliver sedimenterede ind i socialiserede organismer i form af dispositioner for handling og udtryk. Sådanne dispositioner har det med at bekræfte og gentage eller i modsat fald at udfordre og omforme de institutioner, der producerede dem, alt afhængig af om deres tilpasning er enig med eller divergerer fra det institutionsmønster de møder.

Figur 2: Den underlæggende teoretiske arkitektur

Ydermere løber der en logisk fordringsrelation og en tovejs kausalitetskæde mellem disse forskellige niveauer (figur 2)¹⁰: symbolsk magt præger sig selv ind i det sociale rum ved at tildele autoritet og styre

⁹ Det er afslørende, at Bourdieu (1997: 205) fremkalder den centrale passage i Franz Kafkas ([1914] 2008) *I straffekolonien* i hvilken den fordømtes dom skæres ind i hans krop ved hjælp af en torturmaskine som en grotesk variant af hvad han kalder de 'ondskabsfulde mnemoteknikker' gennem hvilke grupper naturaliserer den vilkårlighed, der indstifter dem. Denne scene placerer os på et punkt, hvor den straffende stats materielle-og-symbolske spyd møder og gennemborer forbyrderens krop i en radikal officiel skænding, der resulterer i fysisk udsejelse: borgeren skal kun eksistere inden for lovens rammer.

¹⁰ For en mere fyldestgørende diskussion af det interne forhold mellem disse forskellige begreber, som betoner de forskellige inkarnationer af den symbolske kapitalens barycentriske plads, se Bourdieu & Wacquant (1992).

distributionen af effektive ressourcer til de forskellige relevante kategorier af agenter. Det bureaukratiske felt bekræfter eller omarbejder denne fordeling ved at sætte den fælles 'udvekslingsrate' mellem de forskellige kapitalformer. Med andre ord kan vi ikke forstå de urbane hierarkiers organisering, inklusiv om og hvor magtfuldt de bliver etniciteret, uden at sætte *staten som et stratificerende og klassificerende agentur* ind i vores undersøgelsesligning. Omvendt bliver det sociale rums struktur objektiveret i anlægsbyggeriet (tænk segregerede beboelseskvarterer og den differentielle distribution af bekvemmeligheder på tværs af distrikter) og kropsliggjort i de kognitive, følelsesmæssige og konative kategorier, der styrer agenternes praktiske strategier i hverdagslivet, i deres sociale cirkler, på arbejdsmarkedet, i deres møder med offentlige institutioner (politibetjente, velfærdskontorer, bolig-mæssige og fiskale autoriteter, etc.) og derfor former deres subjektive relation til staten (som er en del af den samme stats objektive virkelighed). Årsagskæden kan derefter spores tilbage fra bunden og op: habitus driver handlingslinjerne, der til gengæld forstærker eller ændrer det sociale rums strukturer og til gengæld forstærker eller udfordrer den kollektive sammenvævning af disse linjer omfanget af, programmerne for og prioriteterne i staten og dens kategoriseringer.

Det er denne begrebmæssige oprustning, der forbinder bokser-etnografien, der præsenteres i min bog *Body and Soul* (Wacquant [2000] 2004) med den institutionelle sammenligning, der organiserer *Byens udstødte*. I mine øjne er disse bøger to sider af den samme undersøgelse af strukturen og erfaringen af marginalisering (som indikeret i bunden af figur 1), der blot angribes fra to modstillede, men komplementære vinkler: *Body and Soul* leverer en kropslig antropologi over et kropsligt håndværk i ghettoen – et slags fænomenologisk tværsnit af den 'betydningsbærende agents' synspunkt ['signifying agent'], som pragmatikerne har så kært, en antropologi, der er nedsunket i det ordinære dagligdagsliv og ser det indefra og nedefra, mens *Byens udstødte* udstikker en analytik for og en komparativ makrosociologi over ghettoen, konstrueret udefra og ovenfra den levede verden, den indrammer.¹¹

11 En detaljeret undersøgelse af en 'hustler's livsstrategier i den destruktive gadeøkonomi (Wacquant [1992] 1998) og af den normative twist og praktiske udstrækning, som

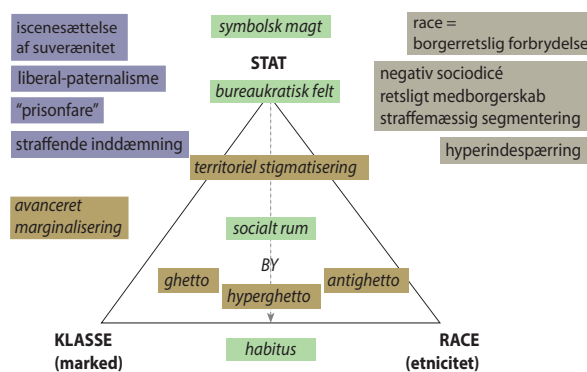
Jeg bruger disse begreber som teoretiske løftestænger til at forarbejde begreber, der hjælper mig til at opdage og påvise nye former for urban marginalisering, til at identificere statslige aktiviteter rettet mod at producere og behandle dem og derefter til at opmåle de opkommende ulighedsvektorer i den delte storby i en tidsalder med udbredt social usikkerhed (se figur 3). Således læner jeg mig i *Byens udstødte* op ad begrebet om socialt rum for at introducere triaden *ghetto/hyperghetto/antighetto* og for at dissekere de socialt-rumlige forandringer, der opbevarer de fordrevne og fornedrede befolkningsgrupper, der er fanget i bunden af det stedlige hierarki der udgør byen (Wacquant 2008a og 2010b). Ved at sammensplejse Bourdieus (1991) teori om symbolsk vold med Goffmans (1964) analyse af behandlingen af 'ødelagte identiteter' danner jeg begrebet *territoriel stigmatisering* for at afsløre, hvordan – gennem de kognitive mekanismers mellemkomst på forskellige sammenviklede niveauer – den rumlige nedrakning af relegerede nabolag påvirker beboernes subjektivitet og sociale bånd såvel som de statslige politikker, der støber dem.¹² I overensstemmelse med Bachelards epistemologis forskrifter udvikler jeg en idealtypisk karakteristik af det nye *avancerede marginaliseringsregime* (som har denne betegnelse fordi det ikke er et restprodukt, cyklisk eller en overgangsfase, men organisk sammenkædet med den nutidige politiske økonomis mest avancerede sektorer, og i særdeleshed med finansieringen af kapital), som danner et præcist analytisk skelet til internationale sammenligninger.

I *Punishing the Poor* og en serie artikler, der kom fra den (Wacquant 2010c, 2010d og 2011b) udviklede jeg

hyperghettoen påfører ægteskab (Wacquant 1996) er to af den flerhed af krydspunkter mellem disse to analyseniveauer og –måder: i begge af disse case-studier var mine nøgleinformanter også bokser. På samme måde blev jeg gennem min involvering i de retslige udfordringer, som min bedste ven og 'boksemakker' i Woodlwan Boys Club i to årtier mødte, forsynet med levende analyser af relationerne mellem marginalisering og straf, som de fandt sted i biografisk tid og på en mikrosociologisk skala.

12 Dette begreb er sidenhen blevet udviklet teoretisk og udvidet empirisk tværs over tre kontinenter, jf. Wacquant (2007, 2010b, 2010f), undersøgelser er blevet udført indenfor rammerne af det internationale og interdisciplinære netværk <advancedurbanmarginality.net> og en selektiv biografi opsamlet af Tom Slater, Virgílio Pereira og Loïc Wacquant til særudgaven af *Environment & Planning E* omhandlende "Territorial Stigmatization in Action" (forthcoming).

begrebet *prisonfare* som en begrebsmæssig analogi til *welfare* for at betegne det politiske rammeverk – heri omfattende kategorier, bureaukratiske agenturer, handlingsprogrammer og retfærdiggørende diskurser – der foregiver, at ville løse urbane sygdomme ved at aktivere statens strafferetslige arm snarere end dens sociale tjenesteydelser. Jeg foreslår, at *straffende indespærring* er en generaliseret teknik til at styre marginaliserede kategorier, der kan tage form som en overdragelse til et forsømt område eller som en endeløs cirkulation gennem straffende kredsløb (politi, retssal, arrest, fængsel og deres organisatoriske fangearme: prøveløsladelse, betingede domme, kriminalretslige databaser, osv.). Jeg beskriver den stigende politik-indretning, der hviler på den dobbelte regulering af de fattige gennem disciplinerende *workfare* og neutraliserende *prisonfare*, som ’liberal-paternalistisk’ eftersom den anvender en doktrin om *laissez-faire et laissez-passer* i klassestrukturens top (i forhold til indehaverne af kulturel og økonomisk kapital), men som viser sig at være indtrængende og overvågende i bunden når det handler om at afbøje de sociale turbulenser, der genereres af normaliseringen af den sociale usikkerhed og fordybelsen af ulighederne. Denne anordning er del af rejsningen af en *Kentaurstat*, der fremviser en radikalt anderledes profil i de to ender af klasse- og sted-skalaen, som er i strid med den demokratiske norm, der kræver, at alle borgere skal behandles på samme måde. Dens herskere bruger ’Kampen mod kriminalitet’ [’War on crime’, la ’guerre au crime’] som et bureaukratisk teater, der er opsat for at genbekræfte deres autoritet og for at *iscenesætte statens suverænitet* på selv samme tidspunkt, hvor denne suverænitet bliver gennembrudt af den tøjlesløse kapitalmobilitet og af den juridisk-økonomiske integration i supranationale politiske ensembler.

Figur 3: De vigtigste begreber

I *Deadly Symbiosis* foreslår jeg, at erstatte det forførende, men vildledende begreb ’masseindespærring’, som i øjeblikket rammesætter og begrænser civile og videnskabelige debatter om fængsel og samfund i USA (jeg brugte det selv, ganske tankeløst, i mine publikationer før 2006), med det mere raffinerede begreb *hyperindespærring* for at betone *straffeliggørelsens ekstreme selektivitet* i forhold til klasseposition, etnisk tilhørsforhold og civilstatus og boligsted – en selektivitet, der er en konstituerende egenskab (og ikke et tilfældigt træk) ved politikken for den straffende håndtering af fattigdommen (Wacquant 2011b: 218-219). Jeg genkalder, at straf ikke blot er en direkte solidaritetsindikator og en kernepolitisk opgave for staten, som Émile Durkheim fremsatte for over et århundrede siden i *De la division du travail social* ([1893] 2007): straf er også et paradigme for offentlig vanære, der påføres som en sanktion om individaelmoralisk, og derfor civil, ’anmærkning’.

Dette fører mig til at karakterisere straf som en operatør af *negativ sociodicé*: mere gennem dens almindelige funktioner end gennem de skandalemæssige blændværk, som den skiftevis frigiver og formilder (Garapon & Salas 2006), producerer strafferetten en institutionel retfærdiggørelse af prekariatets ulykke på bunden af den sociale skala, en retfærdiggørelse, der er et ekko af den *positive sociodicé* som er de dominerendes lykke, der effektueres af distributionen af eksamensbeviser fra eliteuniversiteter på baggrund af akademiske ’meritter’ i toppen af samme skala (Bourdieu 1989).¹³ Straffende sanktioner og den officielle optagelse af disse i retslige filer eller ’straffeattester’ (*casier judiciaire* på fransk, *Führungszeugnis* på tysk, *strafblad* på hollandsk, osv.) fungerer som en slags ’omvendt eksamensbevis’: de attesterer deres indehaveres uværdighed offentligt og tilskynder den rutinemæssige begrænsning af deres livschancer, som det afsløres af tidligere indsattes amputerede sociale og ægteskabelige bånd, deres bolig- og ansættelsesmuligheder, samt indkomst i stort set alle avancerede samfund. Det rækker derfor, at konstruere

13 Jeg tilpasser her teodicéens dualitet, som den er foreslået af Max Weber ([1915] 1948) i hans ’Verdensreligionernes socialpsykologi’, som kontrasterer doktriner, der validerer ’de herskende mænds eksterne og interne interesser’ (*Theodizee des Glückes*) med doktriner, der legitimerer og rationaliserer ’de socialt undertrykte stratas’ lidelser (*Theodizee des Leidens*).

'race som en borgerretslig forbrydelse' (Wacquant 2005b) for at opdage det dybe slægtskab – som er meget mere end en lighed, selv end en 'valgfri lighed' à la Weber – mellem racemæssiggørelse og straffliggørelse: begge indebærer en amputering af den sociale væren, som bekræftes af den symbolske overautoritet. Racemæssig kategorisering og retslige sanktioner producerer *statslige udskud*, som er så meget desto mere formindskede som de er tættere konjurerede.

III

Jeg undskylder, hvis jeg har været hentydningsfuld, hvor jeg skulle have været didaktisk, og omvendt, men for at dække mit emne på en kort måde har jeg været nødt til at simplificere mine ræsonnementer og komprimere mine argumenter. Ikke desto mindre håber jeg, at disse anlæg til en analytisk kartografi vil gøre Jer i stand til bedre at forstå og til særligt at sammenkæde de tre bøger, vi skal debattere. Jeg forudser, at jeg nok kommer til at henvise nogle af jeres kritikker af den ene eller den anden bog til at svarene kan findes i en af de andre, eller at spørgsmålet er blevet reformuleret eller måske endda løst af arbejdsdelingen blandt de tre bind. Jeg siger ikke dette for at give mig selv en undskyldning for at undgå spørgsmålet: det er projektets overordnede økonomi, der kræver det for så vidt som helheden er mere end summen af delementerne, som hver korresponderende gruppe af læsere hælder mod at autonomisere i henhold til deres subfelts fokus.¹⁴ Den udvirkede empiriske fremgang og de begrebsmæssige

14 Det er afslørende, at bidragsyderne til symposierne til-egnet *Byens udstødte* (arrangeret af City i 2008, *International Journal of Urban and Regional Research*, *Revue française de sociologie* og *Pensar* i 2009 og *Urban Geography* i 2010) og *Punishing the Poor* (organiseret af *British Journal of Criminology*, *Theoretical Criminology*, *Punishment & Society*, *Critical Sociology* og *Studies in Law, Politics & Society*, *Criminology & Justice Review*, *The Howard Journal of Criminal Justice*, *Amerikastudien*, *Prohistoria* og *Revista Española Sociología*) reproducerer den etablerede adskillelse mellem discipliner (groft sagt med urban geografi og sociologi på den ene side og kriminologi på den anden, mens socialarbejde og statsvidenskab glimrer ved deres fravær) og udelukkende behandler blot en af disse to bøger og udelader den anden. Den kollektive bog, der er redigeret af Squires & Lea (2012) er sjældent i sit forsøg på at forbinde skematikken over avanceret marginalisering med min analyse af den straffende stat, men med udeladelse af race-straffe-aksen som omkostning.

nyskabelser, der foreslås i hver bog afhænger direkte af dem, der er lavet i de to andre. Et eksempel: jeg ville ikke have opdaget den underliggende forbindelse mellem straffemæssiggørelse og racemæssiggørelse som beslægtede former for *statsinfamia* hvis jeg ikke først havde teoretiseret territorial stigmatisering som en af den avancerede marginaliserings distinktive egenskaber og derefter skimtede den funktionelle og strukturelle parallelitet mellem hyperghettoen og fængslet.

Jeg bør gøre det klart, som en slags coda og for at forsikre jer om, at jeg satte mig ikke ned tilbage omkring 1990 med det ekstravagante projekt for øje at skrive en trilogi. Det er en ikke-planlagt udfoldelse af mine undersøgelser, de empiriske fremskridt (og gentagne tilbagetrækninger) de tilladte såvel som de teoretiske problemer der heraf opstod (eller forsvandt), der over årene har taget mig fra en spids i klasse-etnicitet-stat-trianglen til den næste og det er uforudsete eksistentielle forbindelser, der har skubbet mig ad siderne, der binder dem til hinanden.¹⁵

Til at starte med var der chokket – uadskilleligt følelsesmæssigt og intellektuelt – som jeg oplevede i mødet med de grusomme urbane og menneskelige spor af ødelæggelse på *South Side* [i Chicago], hvis måneagtige landskab bogstaveligt talt strakte sig fra mit dørtrin da jeg landede i Chicago. Dette chok skubbede mig til at indtræde i boksetræningssalen, som jeg konstruerede som observationspost fra hvilken jeg kunne rejse spørgsmålet om koblingen mellem 'race og klasse' i den amerikanske metropol og hvorfra jeg gik i gang med at rekonstruere ghettobegrebet fra grunden og op til forskel fra den dominerende nationale sociologi om emnet, der betragter det på afstand og fra oven (Wacquant 1997b). Som svar på det pludselige frembrud af den paniske diskurs om den påståede 'ghettoisering' af arbejderklassedistrikter i Frankrig og dens efterfølgende udbredelse i resten af Europa, berigede jeg mit historiske perspektiv ved at tilføje en komparativ akse. Denne komparation fremhæver statens rolle i *produktionen* af marginalisering, en rolle, der er afgørende om end forskellig på hver side af Atlanten. Betaget af bokserens metier udarbejdede jeg derefter mine træningskamme-

15 Se Wacquant (2009c) for en mere uddybende diskussion af de analytiske forbindelser og biografiske bånd mellem "Kroppen, Ghettoen og den Straffende Stat", og de civile motivationer, der førte mig til at udrede dem.

raters livshistorier og opdagede, at stort set alle havde været i arresten eller i fængslet: hvis jeg ville kortlægge det rum af muligheder, der var åbent for dem – eller lukket for dem, som det var tilfældet – måtte jeg bringe den straffende institution ind i mit synsfelt.

Det var der, at jeg forstod, at det amerikanske fængselsystems bulimiske vækst siden 1973 er perfekt samstemmende og komplementær med den offentlige hjælps organiserede atrofi og dens disciplinerende omlægning til et afsæt mod usikre ansættelsesforhold. Den historiske genkomst af det 16. århundredes fængselsopfindelse bekræftede efterfølgende det organiske bånd, der har været mellem fattighjælp og straffende indespærring lige siden deres oprindelse, hvilket tilvejebringer en strukturel grund for den empiriske intuition om deres funktionelle komplementaritet. Imens kortlagde jeg i *Fattigdommens fængsler* den omsiggribende spredning af politigørelsesstrategien og 'nul-tolerance'-tropaen, som er spydspids for straffeliggørelsen af fattigdommen i den polariserede by. Jeg viste, at den virker i kølvandet på 'dereguleringen' af ufaglært arbejde og på omdannelsen af *welfare* til *workfare*: alt i alt er den del af opbygningen af det neolibérale Leviathan (Wacquant 1999, 2009b og 2010e).

På hver scene tjener etnoraciale opdelinger som katalysator eller multiplikator: de accentuerer lønarbejdets fragmentering ved at segmentere arbejderne og spille dem ud mod hinanden; de letter velfærdsafviklingen og indsættelsen af straffeapparatet, eftersom det er meget lettere at gøre politikkerne hårde, når de er rettede mod velfærdsmodtagere og kriminelle, der opfattes som civile 'outsidere', der er plettede ved deres fødsel, uhelbredelig og uforbederlig, hvilket i enhver henseende er i modsætning til 'etablerede' borgere (for at bruge en dikotomi, som Elias & Scottson [1965] 1994 har kæret). Men frem for alt viser racemæssig brændemærkning sig at være af samme karakter som fængselsstraf: de er tvillingemanifestationer af *statslig vanære*. Uden at have sat mig det for er jeg således kommet til at praktisere en slags excentrisk (nogle vil sige finurlig) *politisk magtsociologi*, eftersom jeg, når alt kommer til alt, finder mig selv ansigt til ansigt med spørgsmålet om staten som et materielt og symbolsk agentur, og modvilligt draget ind i teoretiske og komparative diskussioner om neoliberalismens natur og straffenes bidrag til dens indførelse.¹⁶

16 En bourdieusk tilgang i form af 'det bureaukratiske felts

Den 'dødelige triangel', der bestemmer det urbane prekariats skæbne, er et *ex post* skema, der opstod efterhånden som mine undersøgelser udvikledes og som jeg har skitseret i hovedtræk i denne artikel. Det forklarer, at de tre bøger der syntetiserer mine undersøgelser, blev udgivet sent (med en gennemsnitlig forsinkelse på næsten et årti fra dataproduktionen fandt sted) og også i forkert rækkefølge: jeg blev nødt til at gentænke og omskrive dem flere gange for bedre at kunne adskille og samle dem på samme tid. Denne analytiske konfiguration giver også mere styrke og vægt til hver af dem – som vores møde i dag forhåbentligt giver mulighed for at demonstrere konkret.

Denne præsentation og min tilstedeværelse her er en *invitation til en generativ og tværgående læsning*, ikke for den æstetiske fornøjelse det er at bryde med akademiske konventioner, men for at vi kollektivt kan optegne de fulde empiriske og teoretiske fordele, der kan høstes ved at forbinde tematikkerne i eftermiddagens tre sessioner. Jeg vil derfor slutte af med denne analytiske *cri du coeur*: I, der studerer urban marginalisering, I, der studerer etnicitet og I, der studerer straf, foren jer. I har ikke andet at tabe end jeres intellektuelle lænker. Og I har en verden af videnskabelige opdagelser at vinde såvel som et væld af praktiske anbefalinger at skyde ind i den offentlige debat.

Tak.

Denne tekst er en komprimeret og præciseret version af min indledende keynote til konferencen 'Marginalité, pénalité et division ethnique dans la ville à l'ère du néolibéralisme triomphant: journée d'études autour de Loïc Wacquant', der blev organiseret på Université Libre de Bruxelles den 15. oktober 2010. Jeg vil gerne takke Laboratoire d'Anthropologie des Mondes Contemporains, Groupe d'Études sur l'Ethnicité, le Racisme et les Migrations, Institut de Gestion de l'Environnement et d'Aménagement du Territoire, og the Faculty of Social and Political Sciences ved ULB for deres vel-

højredrejning' (et felt som selv er fanget i magtfeltets bevægelse mod den økonomiske pol) gør det muligt for mig at kortlægge en *middelvej* mellem de to dominerende og symmetriske lemlæstede modeller af neoliberalisme som hhv. 'markedsstyre' eller 'governmentality' inspireret af Marx og Foucault respektive (se Wacquant 2012 og de syv svar til denne tese i de efterfølgende udgaver af samme tidsskrift).

komst og deres støtte af dette kollektive foretagende, og Mathieu Hilgers for hans intelligens og vedholdenhed i at hyrde det. Jeg er også Karen George taknemmelig for på kort tid at udarbejde et førsteklases udkast til en engelsk oversættelse af den originale franske tekst; Megan Comfort og Sarah Brothers for deres skarpe redigerende og analytiske forslag; og alle kollegaerne, de studerende og aktivisterne, som gennem årene og gennem deres reaktioner, kritikker og forslag på utallige mødesteder i flere lande har bidraget til denne forskningsdagsordens fremgang.

Oversat af Christian Sandbjerg Hansen efter ”Marginality, Ethnicity and Penalty in the Neoliberal City: An Analytic Cartography”, *Ethic and Racial Studies Review*, forthcoming.

Abstract

This article draws an analytic map of the research programme pursued across my three books *Urban Outcasts* (2008), *Punishing the Poor* (2009), and *Deadly Symbiosis: Race and the Rise of the Penal State* (2013). In this trilogy, I disentangle the triangular nexus of class fragmentation, ethnic division, and state-crafting in the polarizing city at century’s turn to explain the political production, sociospatial distribution, and punitive management of marginality through the wedding of disciplinary social policy and neutralizing criminal justice. I signpost how I deployed key notions from Pierre Bourdieu (social space, bureaucratic field, symbolic power) to clarify categories left hazy (such as the ghetto) and to forge new concepts (territorial stigmatization and advanced marginality, punitive containment and liberal paternalism, hyperincarceration and negative sociodicy) as tools for the comparative sociology of the unfinished genesis of the post-industrial precariat, the penal regulation of poverty in the age of diffusing social insecurity, and the building of the neo-liberal Leviathan. Bringing the study of the contemporary permutations of class, race and immigration, and the state into a single framework shows how the racialization, penalization, and depoliticization of the urban turbulences associated with advanced marginality reinforce one another in Western Europe as in the United States. It confirms that punishment is not just a key index of social solidarity, as Durkheim proposed, but also a core

capacity and key site for staging the sovereignty of the state as classifying and stratifying agency. And it reveals the deep kinship between race and judicial sanction as kindred forms of official dishonour that converge in the constitution of public outcasts.

Keywords:

marginality, class, ethnicity, ghetto, prison, racialization, workfare, criminal justice, dishonor, state, symbolic power, Bourdieu

Referencer

- Barbier, J-C 2009. Le workfare et l’activation de la protection sociale, vingt ans après: beaucoup de bruit pour rien? Contribution à un bilan qui reste à faire. *Lien social et Politiques* 61: 23-36.
- Bourdieu, P. 1989. *La Noblesse d’État. Grandes écoles et esprit de corps*. Paris: Minuit. Engelsk oversættelse: *The State Nobility: Elite Schools in the Field of Power*. Cambridge, UK: Polity Press, 1998.
- Bourdieu, P. 1991. *Language and Symbolic Power*. Cambridge, UK: Polity Press.
- Bourdieu, P. 1993. “Esprits d’État. Genèse et structure du champ bureaucratique.” *Actes de la recherche en sciences sociales* 96-97: 49-62. English tr. 1994. “Rethinking the State: On the Genesis and Structure of the Bureaucratic Field.” *Sociological Theory* 12 (March): 1-19.
- Bourdieu, P. 1994. *Raisons pratiques. Sur la théorie de l’action*. Paris: Seuil. Engelsk oversættelse: *Practical Reasons. On the Theory of Action*. Cambridge, UK: Polity Press.
- Bourdieu, P. 1997. *Méditations pascaliennes*. Paris: Seuil. Engelsk oversættelse: *Pascalian Meditations*. Cambridge, UK: Polity Press, 1999.
- Bourdieu, P. & L. Wacquant 1992. *An Invitation to Reflexive Sociology*. Chicago: University of Chicago Press.
- Broeders, D. & G. Engbersen. 2007. The Fight Against Illegal Migration: Identification Policies and Immigrants’ Counterstrategies. *American Behavioral Scientist* 50, no. 12: 1592-1609.
- Castel, R. 1996. *Les Métamorphoses de la question sociale. Une chronique du salariat*. Paris: Fayard.
- Castells, M. 2000. *End of Millennium: The Information Age: Economy, Society, and Culture*, Volume 3. Oxford: Basil Blackwell.
- Davis, J.F. 1991. *Who Is Black? One Nation’s Definition*. University Park, PA: Pennsylvania State Uni-

- versity Press.
- Durkheim, É. 2007. *De la division du travail social*. Paris: PUF, [1893]. Engelsk oversættelse: *The Division of Labor in Society*. London: Macmillan, 1984.
- Elias, N. & J.L. Scotson. 1994. *The Established and the Outsiders*. London: Sage, [1965].
- Fassin, D. & É. Fassin. 2006. *De la question sociale à la question raciale? Représenter la société française*. Paris: La Découverte.
- Foucault, M. 1975. *Surveiller et punir. Naissance de la prison*. Paris: Gallimard. Engelsk oversættelse: *Discipline and Punish: The Birth of the Prison*. New York: Vintage, 1977.
- Garapon, A. & D. Salas. 2006. *Les Nouvelles sorcières de Salem. Leçons d'Outreau*. Paris: Seuil.
- Garland, D. 2001. *The Culture of Control: Crime and Social Order in Contemporary Society*. Chicago: University of Chicago Press.
- Geremek, B. 1987. *La Potence ou la pitié. L'Europe et les pauvres du Moyen Âge à nos jours*. Paris: Gallimard, [1978]. Engelsk oversættelse: *Poverty: A History*. Oxford: Basil Blackwell, 1994.
- Goffman, E. 1964. *Stigma: Notes on the Management of Spoiled Identity*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Harvey, D. 1989. From Managerialism to Entrepreneurialism: The Transformation in Urban Governance in Late Capitalism. *Geografiska Annaler* 71, no. 1: 3–17.
- Harvey, D. 2005. *A Brief History of Neoliberalism*. New York: Oxford University Press.
- Kafka, F. 2008. I straffekolonien. In *Fortællinger*. Gyldendal, [1914].
- Lis, C. & H. Soly. 1979. *Poverty and Capitalism in Pre-industrial Europe*. London: Harvester Press.
- Littré, É. 1877. *Dictionnaire de la langue française*. Paris: Hachette.
- Lødemel, I. & H. Trickey. 2001. "An Offer You Can't Refuse": *Workfare in International Perspective*. Bristol: Policy Press.
- Müller, M.M. 2012. The Rise of the Penal State in Latin America. *Contemporary Justice Review* 15, no. 1 (March): 57-76.
- Ndiaye, P. 2008. *La Condition noire. Essai sur une minorité française*. Paris: Calmann-Lévy.
- Novak, M.J. 2008. The Myth of the 'Weak' American State. *The American Historical Review* 113, no 3 (June): 752-772.
- Peck, J. 2001. *Workfare States*. New York: The Guilford Press.
- Piven, F.F. & R.A. Cloward 1993. *Regulating the Poor: The Functions of Public Welfare*. New York: Vintage, [1971].
- Rusche, G. & O. Kirchheimer. 2003. *Punishment and Social Structure*. Revised edition, with an introduction by Dario Melossi. New Brunswick: Transaction Publishers, [1939].
- Ryan, B. & V. Mitsilegas. 2010. *Extraterritorial Immigration Control*. The Hague: Martinus Nijhoff Publishers.
- Slater, T., V. Pereira & L. Wacquant. Forthcoming. Territorial Stigmatization in Action. *Environment & Planning E*.
- Squires, P. & J. Lea. 2012. *Criminalisation and Advanced Marginality: Critically Exploring the Work of Loïc Wacquant*. Bristol: Policy Press.
- Wacquant, L. 1989. The Puzzle of Race and Class in American Society and Social Science. *Benjamin E. Mays Monograph Series* 2, no. 1 (Fall): 7-20.
- Wacquant, L. 1996. Un mariage dans le ghetto. *Actes de la recherche en sciences sociales* 113 (June): 63-84.
- Wacquant, L. 1997a. For an Analytic of Racial Domination. *Political Power and Social Theory* 11, no. 1: 221-234. Dansk oversættelse: Spørgsmålet om 'race' – argumenter for en analytik vedrørende race-mæssig dominans. *Social Kritik* 136, 2013: 40-52.
- Wacquant, L. 1997b. Three Pernicious Premises in the Study of the American Ghetto. *International Journal of Urban and Regional Research* 21, no. 2 (June): 341-353.
- Wacquant, L. 1998. Inside the Zone: The Social Art of the Hustler in the Black American Ghetto. *Theory, Culture & Society* 15, no 2 (May): 1-36, [1992]. Genoptrykt i *The Weight of the World World*, Pierre Bourdieu et al., 140-167. Cambridge, UK: Polity Press, 1999).
- Wacquant, L. 1999. *Les Prisons de la misère*. Paris: Raisons d'agir Éditions. Dansk oversættelse: *Fattigdommens fængsler*. Socialpolitisk Forlag, 2008.
- Wacquant, L. 2001. Deadly Symbiosis: When Ghetto and Prison Meet and Mesh. *Punishment & Society* 3, no. 1 (Winter): 95-133.
- Wacquant, L. 2004. *Body and Soul: Notebooks of an Apprentice Boxer*. New York: Oxford University Press, [2000].
- Wacquant, L. 2005a. Les deux visages du ghetto: construire un concept sociologique. *Actes de la re-*

- cherche en sciences sociales* 160 (December): 4-21.
- Wacquant, L. 2005b. Race as Civic Felony. *International Social Science Journal* 181 (Spring): 127-142.
- Wacquant, L. 2005c. 'Enemies of the Wholesome Part of the Nation': Postcolonial Migrants in the Prisons of Europe. *Sociologie* (Amsterdam) 1, no. 1 (Spring): 31-51.
- Wacquant, L. 2007. Territorial Stigmatization in the Age of Advanced Marginality. *Thesis Eleven* 91 (November): 66-77. Dansk oversættelse: Territoriel stigmatisering i den avancerede marginalitets tidsalder. *Social Kritik* 135, 2013: 10-18.
- Wacquant, L. 2008a. *Urban Outcasts: A Comparative Sociology of Advanced Marginality*. Cambridge, UK: Polity Press. Dansk oversættelse: *Byens udstødte. En komparativ sociologi om avanceret marginalisering*. Frederiksberg: Nyt fra Samfundsvidenskaberne.
- Wacquant, L. 2008b. The Militarization of Urban Marginality: Lessons from the Brazilian Metropolis. *International Political Sociology* 2, no. 1: 56-74.
- Wacquant, L. 2008c. Ghettos and Anti-Ghettos: An Anatomy of the New Urban Poverty. *Thesis Eleven* 94: 113-118. Dansk oversættelse: Ghettoer og anti-ghettoer: en diagnostik af den nye urbane fattigdom. *Praktiske Grunde* 2, 2008: 65-71.
- Wacquant, L. 2009a. *Punishing the Poor: The Neoliberal Government of Social Insecurity*. Durham and London: Duke University Press.
- Wacquant, L. 2009b. *Prisons of Poverty* (revised and enlarged edition). Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Wacquant, L. 2009c. The Body, the Ghetto and the Penal State. *Qualitative Sociology* 32, no. 1 (March): 101-129.
- Wacquant, L. 2010a. Crafting the Neoliberal State: Workfare, Prisonfare and Social Insecurity. *Sociological Forum* 25, no. 2 (June): 197-220. Dansk oversættelse af en tidlig udgave: Den nyliberale stats opbygning. *Social Kritik* 119, 2009: 5-20.
- Wacquant, L. 2010b. Urban Desolation and Symbolic Denigration in the Hyperghetto. *Social Psychology Quarterly* 20, no. 3 (Summer): 1-5.
- Wacquant, L. 2010c. Class, Race and Hyperincarceration in Revanchist America. *Daedalus* 139, no. 3 (Summer): 74-90.
- Wacquant, L. 2010d. Prisoner Reentry as Myth and Ceremony. *Dialectical Anthropology* 34, no. 4 (December): 604-620.
- Wacquant, L. 2010e. La tornade sécuritaire mondiale: néolibéralisme et châtement à l'aube du vingt-et-unième siècle. *Contretemps* 63 (July): 138-154.
- Wacquant, L. 2010f. Designing Urban Seclusion in the 21st Century. *Perspecta: The Yale Architectural Journal* 43: 165-178.
- Wacquant, L. 2011a. A Janus-Faced Institution of Ethnoracial Closure: A Sociological Specification of the Ghetto. In *The Ghetto: Contemporary Global Issues and Controversies*, red. R. Hutchison & B. Haynes, 1-31. Boulder: Westview Press. Dansk oversættelse: En etnoraciale lukket institution med et Janusansigt. *Praktiske Grunde* 1-2, 2014.
- Wacquant, L. 2011b. The Wedding of Workfare and Prisonfare Revisited. *Social Justice* 38, no. 1-2 (Spring): 203-221. Forkortet udgave i dansk oversættelse: Straf som neoliberal fattigdomspolitik. *Praktiske Grunde* 1-2, 2010: 155-163.
- Wacquant, L. 2012. Three Steps to a Historical Anthropology of Actually Existing Neoliberalism. *Social Anthropology* 20, no. 1 (January): 66-79. Dansk oversættelse: Tre trin til en historisk antropologi om den reelt eksisterende neoliberalisme. *Praktiske Grunde* 1-2, 2014.
- Wacquant, L. Forthcoming. *Deadly Symbiosis: Race and the Rise of the Penal State*. Cambridge, UK: Polity Press.
- Weber, M. 1946. "Social Psychology of the World Religions," in *From Max Weber: Essays in Sociology*, red. H.H. Gerth & C. Wright Mills, 267-301. New York: Oxford University Press, [1915].
- Weber, M. 1958. *The City*. New York: The Free Press, [1921].
- Weber, M. 1978. *Economy and Society*. Berkeley: University of California Press, [1922].
- Wilson, W.J. 1980. *The Declining Significance of Race: Blacks and Changing American Institutions*. Chicago: University of Chicago Press, 2nd edition, [1978].